

magyot, aki a tűzkeresztség után elszánt bátorsággal vezette rohamról rohamra vitéz huszárjait.

Végig küzdötte az olasz hadjáratot; majd évekként azután részt vett a szerencsétlen kőnig-ráti csatában is. Szerencsétlennek nevezem ez ütközetet, mert sokan hullatták vérüket a hatalomért; bár szerencsésnek lehetne nevezni egyrészt azokra nézve, kik vérüket hullathatták ott a harc-téren, mert ezáltal hazájuk jólétének előmozdít-ását segítették elő, másrészt szerencsés volt ez ütközet az egész magyar nemzetre nézve, mert az az ütközet szabott határt annak a keserves ényomatási korszaknak, mely a negyvennyolcas szabadságharc után következett. Egészen addig hallani sem akartak elnyomóink a magyar nemzet önállóságáról; de a kőnigráti csatában elesett magyar vitézek kiomló vére bosszúért kiállt föl az egék Urához és a fejedelem kénytelen-kelletlen kibékül. „Hű magyarjai”-val, elismerte önállóságát a magyar nemzetnek, mert érezte, tudta a történelmi multból, hogy hatalma szilárd alapjait kizárólag ennek az elnyomott nemzetnek köszönheti, és fogja ismét megerősíteni ingadozó trónját, ha külföldi hatalmak megdöntésére törek.

És a magyar nemzet örömmel fogagta el fejedelm békülé jobbát; örömmámorban uszott az egész ország és a fejedelmet egy nemes magyar nemzethez illő pompával koronázták meg Szent István, első apostoli királyunk koronájával.

E fényes ünnepségen közvetlen a király oldala mellett vett részt, mint nemes gárdista, a párduckacagányos vitéz főhadnagy, kinek lelkében kedves emlékeket hagyott hátra a koroná-zási ünnep minden mozzanata.

Békés idő következett e kedves nemzeti ünnep után a hadfiakra nézve is. De rövid egy évtized csendes nyugalma után újra szólnak a harci tárogatók riadóra: Csatára magyar vitézek! Az ozmán török uralom terjeszkedő hatalma ellen kellett újra sikra szállni a nagy Hunyadiak késő unokáinak. A száguldó magyar huszárök halál-megvetéssel nyomultak előre az ozmán török hatalom sásfészekei ellen. De ő! a végzet! A kelepcebe csalt magyar huszárök gyilkoló puska-golyók vérszes fergetegébe jutnak. Elhangzik a vitéz kapitány buzdító szózata:

„Fiúk, amint látjátok, elől-hátul halál; mu-tassátok meg, hogy én neveltelek benneteket huszárnak! Halj meg, de meg ne add magadat! Utánam! Eljen a király!”

S rohantak utána és mentek előtte számo-san vitéz huszárjai közül a biztos halálba.

A vitéz kapitányt nem érte golyóbis; pit-tegtek-pattogtak kardjának hüvelyén, mintha sűrű jégeső verte volna; csákóját, dolmányát kereszt-tül lyugatták, egymásután két tüzes paripa ro-gyott össze alatta; ő maga sértelem maradt és karcólástól menten vágta keresztül magát az ellenség csatasorai között. Teste sértelem maradt, de annál több seb égette szívét-lelkét: zászlaja széttépvé, csapataj leverve! Ez fájt szívének és könny tódult szemébe, mikor visszatekintve a küzdelem színterére, meggyőződhetett róla, hogy megfogadták vitéz huszárjai kedves kapitányuk-nak az ütközet előtt elhangzott szavait: meghal-tak a csatasíkon, egyetlenegy sem adta meg magát a dühös ellenségnek.

Tépelődő gondoktól gyötörve szedte össze szétvert századának életben maradt huszárjait és lemondó fájdalommal gondolt vissza vérmes remé-nyeire, reményeinek tönkretételére. Szívét nem tudták örömhangoakra fakasztani életben maradt huszárjainak szívből kitoró örömkiláltásai: „Hála Isten! El a kapitány úr, jertek gyorsan hozzája!” Lelke visszatért elesett kedves huszárjai holt-teteméhez és végső „Isten veletek” bucsuszóval vált el tőlük szétroncsolt századával együtt.

Fájó szívvel hagyta oda szerencsétlensége színhelyét és e fájdalmas érzéshez járult még az is, hogy a felsőbb katonai hatalom is érezte vele mások véikes hanyagságának szerencsétlen következményeit, méltánytalansággal találkoztott tisztársai részéről is, ehhez járult még az is, hogy évek multával nemhogy előbblettek volna a rangfokozatban, mellőzték és más lovas ezredbe helyezték át: csordultik megtelt keserűségének pohara és a vitéz kapitány megvált a hadsereg-től. Levette a fényes huszárruhát, fogasra akasztotta vérrózsákkal kiver kardjait; vissza-vonult szerettei közé, gyermekkorának kedves emlékeivel itthagott falujába.

Lelke kívánságát követte akkor, amikor

gyermekkorának reményeit megvalósíthatta, mikor kardot köthetett oldalára; boldogság érzete fogta el, ha hű vitézei körében lehetett, kikkel meg-osztotta örömét-bánátát egyaránt. Szíve a dicső-ség mámorában furdött, mikor a híres ötödik századával végigmásirozott egyik-másik város népes utcáin, ahol nyalka huszárjai nem egy gyengébb szívnek dobogását hozták izgalomba.

De ott hagyta lelke örömeinek kielégíttelen tanyáját, ott hagyta kedves huszárjait, ott hagyta a csillogó külsőség leplével betakart kieltenség honát, ott hagyta a katonaságot, mely a vitéz kapitánynak nemcsak hogy nem nyújtott ba-bérokot, de még az érdem elismerésének tölgyfa-levelét is megvonta tőle.

Igy lelke más téren keresett megnyugvást és vigasztalást. Eljött közénk, hogy gyámolítója és tanácsadója legyen a szerencsétleneknek, hogy vigasztaló jóakarója legyen a szegényeknek, hogy védője, oltalmazója legyen az őket elnyomó hatalmasok ellen.

Ki ne emlékezne közülünk arra a szere-tetreméltó leereszkedésre, melyben gazdagot és szegényt egyaránt részesített? Elmehtett-e akárki is mellette anélkül, hogy barátságos szavával meg ne szólította volna? Volt-e az elnyomott szegény embernek önzetlenebb pártfogója, mikor a község közügyeinek rendezésében fölemlte szavát? Lobbanthatott-e szemére csak egy ember is igazságtalanságot, mikor nemzetgazdaságunk ha-állományát oly katonai szigorúsággal védelmezte?

Amilyen pontos, lelkiismeretes, szigorú és jóságos volt katonáival szemben: az a pontosság, lelkiismeretesség, szigorúság és jóság vezette polgári életében is. Ilyennek ismertük őt mind valamennyien.

Emberbaráti szeretete nem ismert aka-dályokat, mikor a szerencsétlenek ügyes-bajos dolgát kellett mngsegiteni. Ezek közé tartoztam én is; és engem, aki kis gyermek koromtól fogva felő tisztelettel hallgattam harcias életének idegrázó mozzanatait, aki naphosszat el tudtam hallgatni katonás rövidséggel eladott huszár-élményeit, engem, akit még a huszár hatváására is megtanított még gyermekkoromban: meg nem érdemlett szeretettel halmozott el. Hiszen ő volt

ség ily híresztelésekre, hogy a magyar nép szí-vebe fogadja ifjú királyneját, a sötétkék szemű, sötétbarna haju bajor hercegnőt, ki Eötvös szép szavai szerint mint áldás jött a magyarok körébe. Kedves arcáról a jövő reménye mosolygott reánk. „Vele szemközt az egész nemzet költői érzel-mekkel telik el; mert hiszen csak egy valódi költőszót van e porvilágon és ez: a szeretet!”

A szeretet politikáját képviselte nálunk, ahol annyi időn át a gyűlölet politikája uralkodott. Az egyetértés aranyfonalát szőtte a trón és a nem-zet közé. Összhangot teremtett maga körül, mert belső világának is az összhang volt főeleme. Szép egyéniség volt, már pedig, - mint Székesfehérvár aranyaszájú püspöke találóan mondja - a szép, harmonikus egyéniség az emberi élet műremeke.

Örök büszkeségünk, hogy ezt az összhang-zatos egyéniséget, ezt az anyagi jóságú, termé-szetesen nevelt, tinoman érző királyi nőt meg-nyertük, meghódítottuk magunknak. A magyar szó varázsa, a magyar dal bűbája, a magyar költszetet érzelmi gazdagsága, a magyar jellem lovagiasága megigézték fogékony lelkét. Megked-velte és megbecsülte nagy írónkat, „talán jobban, mint sokan azok közül, akiknek nem kell tanulniok a nyelvet.” Sokat és szorgalmasan olvasott. Még komolyabb olvasmányoktól sem riadt vissza, mikor tudományoszomját ki akarta elégíteni. Volt benne elég erő, hogy osztrák császárné létre végigol-vassa Széchenyi *Bükkjét* és Horváth Mihálytól a függetlenségi harc történetét. Az volt reá a vá-lasza, hogy kieszközölje a számtüzetben élő történetírónak megkegyelmezését. Három nappal a koronázás előtt magához is hívatta a hazatért

Horváth Mihályt és felvilágosítást kért tőle a szabadságharc némely részletről, mert a tiszta történelmi igazságot kívánta hallani. Bizony rend-kívüli jelenség ily nő az osztrák trónon!

Még jobban szerette költőinket. Nagyon kedvelte Eötvös József költeményeit. Egytől-egyig áttanulta őket s a *Végsőindul*-et Falkkal németre fordította, hogy nővére, a nápolyi királyné is gyönyörködhessek benne, „mert ő igen élénk érzellemmel bír az ilyenek iránt.” Sajnálkozva jegyezte meg, hogy Eötvös oly keveset írt.

— Bizony kár — mondta tanítója, Falk Miksa — hanem azért van ám még egy, amely nincs meg ebben a kötetben.

— Hát hol?

— Schol, felséges asszonyon, nem szabad azt kinyomatni, el van tiltva.

— Micsoda? Eltiltva! hát már Eötvöst is eltiltják? Ugyan mondja meg, mi van abban a költeményben?

Falk csak erre várt, elővette a *Zászlótartó* kéziratát s felolvasta. A költemény annyira meg-nyerte a királyasszony tetszését, hogy magához vette a kéziratot és meg is tartotta. Több Eötvös iránti kegyeletének azzal is kifejezést adott, hogy 1871-ben meglátogatta az elhunytak özvegyét s megállt az íróasztalnál, ahol „az a nagy szellem” dolgozott.

Arany műveit csodálta és szerette. Az első magyar költemény, melyet Maria Valériaával beta-nultatott, a *Méh románc*a volt. 1882. október 22-én Gödöllőről a király a királyné nevében is távirat útján megbizta Tisza Kálmán miniszter-elnököt, hogy a család előtt kifejezze a valódi

részvétet, melyet „a család méltó fájdalma s a nemzet nagy vesztesége iránt éreznek.” Ugyan-ebben az évben Ferenczy Ida és Kornis grófnő udvarhölgyei által magyar könyveket vásároltatott Maria Valéria karácsonyfájára.

Szívesen olvasta Vörösmarty műveit is és lelkesedett Petőfirt. „Petőfi sorsa — így nyilatkozott — engem végtelenül érdekel. Egy legenda-szerű alak. O nemcsak harca buzdította honfi-társait, de maga is sikra szállt elveit. Aki elveit meghalni kész, az megérdemli, hogy úgy tisz-teljük mint hőst.”

Ismeretes, mennyire kitüntette kegyével Jókait, kinek műveire szintén Falk Miksa hívta fel figyelmét. Jókai regényeinek gyönyörű, zengetes stílusa még jobban megszerettette vele hazánk nyelvét. S hogy a királyné annyira megkedvelte a magyarokat, abban a Jókai eszményi hőseinek és hősnőinek szintén nagy részük van. 1868-ban, mikor a *Szerelmem bolondjai* című regény meg-jelent, a királyné látni kívánta az író, ki magán-kihallgatáson adta át neki új munkáját. Főlőttébb kedves volt hozzá, fesztelenül beszélgetett és sók karjára adta ujszülött gyermekét, Maria Valéria királyi hercegnőt e szavakkal:

— Önnek egy sem adhatok semmi emlé-ket, de ami az én szívemnek a legnagyobb kincs, azt vegye a karjaiba!

Ettől fogva Jókai majd minden új művének első példányát maga adta át a királynénak. S valahányszor megjelent előtte, a királyasszony mindig felhasználta az alkalmat, hogy regényei felett érzett elragadtatását kifejezze és kérdezős-küdjék irodalmi tervei, készülő munkái felől. Egy

az, aki — mint a jó Isten utmutató eszköze — bevilágított jövőm életét sötét éjjelibe, fölvilágosító, szüleimet folyton sarkalva ösztönző buzdításával télviz idején ugyszólván úgy kergetett be a gimnázium falai közé, hogy a tudományos pályán nyugodt megélhetést biztosítson számomra.

S volt-e nála rajtam kívül boldogabb ember, mikor az első bizonyítványaimmal beléptem hozzá. Szeretettel ölelt karjai közé, mert buzdító szavai nem voltak sikertelenek. Folytonos éber érdeklődésével végigkísért tudományos pályámon. Utolsó diplomám megszerzésekor még Pécs városába is szándékozott hozzám elutazni, hogy együtt örvendezzen velem, azonban gyengélkedő állapota megakadályozta.

Szeretett, mintha édes gyermeke lettem volna és én ragaszkodtam hozzá, mint legnagyobb jótévőmhöz.

Ó, de ki ne tisztelte volna azt a kedves kapitány urat, aki mindenkinek csak javát akarta? Erre bizonyítékot nem keresek, épen ma egy esztendője annak, amikor biznyságot tett erről a tiszteletről az egész község apraja-nagyja: könnyes szemekkel kísértük ki örök nyugalmanak csendes sírhelyére.

Eltávozott közülünk, de emlékét itt hagyta, mit tisztelettel és kegyelettel őrzünk. E kegyeletnek és tiszteletnek maradandó emlékét akarja megőrizni a kath. kör, melynek buzgó és lelkes alelnöke volt, amikor kedves arcképét folyton látni akarja, hogy a kedves kapitány ur lelkének átható erejével továbbra is vezesse az igazság szent ösvényein azt a társaságot, melynek működése egybeforr életével.

Jöjj közénk kedves alelnökünk, és maradj velünk! Hallgasd meg a te jelenlétedben e tisztelt társasághoz intézett szavaimat.

Meg vagyok győződve, érzem, sőt tudom, hogy a bús feledékenység osztályrésze jut mindvalamennyiüknek. De ha a népek történetében egy-egy kiváló hős emléke nem enyészett el, sőt az idő homokjának peregésével a nép képzeletvilágában századok multával a hősök emléke egyre nőtt és mindjobban a dicsőség aranyhimes zománcával vonatott be: akkori talán nem lesz mel-

udvari estén a következő párbeszéd folyt le a királyné és a költő közt:

— Régen láttam mad őnt, — szolt a felséges asszony.

— Én pedig, — felelte Jókai, — még egyre magam előtt látom Felségedet azon pillanatban, midőn megadottát a kegy, hogy szerény munkámat Felségednek átnyújthattam.

— Ön azóta is sokat dolgozott.

— Azt hiszem, hogy porszemeket hordok vele hazám épületéhez.

— S ön mentül többet ír, nekem annál többet kell olvasnom.

— Felséged az irodalom pártolásában is első asszonya nemzetünknek.

— Én ön mindig dolgozik?

— Ez az élet rám nézve.

— Akkor ön boldog ember.

— Ma valóban az.

Jókai, mint látni, nemcsak nagy regényíró, de ötletes társalgó is volt s a királyné méltán tarthatta kellemes embernek Petőfi egykori barátját, kinek e barátságát és a szabadságharcban való szereplését soká nem tudták elfelejteni a bécsi udvari körök.

De nemcsak a legnagyobbak iránt érdeklődött, figyelmére méltatta a kisebbeket is. Simon Péter, a királyné életirója, érdekes adatokkal bizonyítja, mennyit tett Erzsébet királyné a magyar irodalomért. A neki felajánlott munkákat szívesen fogadta és nemcsak köszönettel, hanem ajándékokkal vagy pénzbeli segítséggel is viszonozta. Leánya, Gizella magyar tanítójának, Bálint Gyula tábóri papnak lehetővé tette, hogy Tor-

tatlan ez a kis világ, ez a mi községünk, sem hős fiának emlékéhez. A népek csatáinak a századok mélyébe visszanyúló emlékei idővel elenyésznek, vagy a hihetetlen mesevilág sötét éjébe merülnek; de ha van nekünk az események szálait összekötő kapcsunk, ha e népek csatáiból ki tudunk választani egy hőst, ki bennünket folyton figyelmeztet a multra, a mult dicsőségére, akkor e kisdud falu képzeletvilágából nem fog elröppenni a mult az enyészet szárnyain, akkor hős fiának emléke megmarad képzeletében és képe bevésődik lelkébe, szívébe.

És míg a régi dicsőség ilyen magasztos emlékeiből táplálkozik édes magyar hazánk: zűdülhet ellenünk a vak hiteltelenség sötét ármádiája, megrontásunkra törhet a vallástalanság és hazafiatlanság istentelen áradata: a szent eszmékkel fölépített és az igazság fénylő pallosával védelmezett hitünknek és hazánknak dicsőséges várfalain lebegni fog a Szűz Máriás lobogó, melynek oltalma alatt *harcoltak* már dicső elődeink a mostani hitetlen és önházajuk jólétét felforgató bandáknál derekabb ellenséges hadakkal is.

Dicső elődeinknek, a haza nagyjainak példája, egy sokat szenvedett, számos csatában részt vett vitéz magyar huszárkapitányunk élete és emléke nyujtsa lángra e község hitbuzgalmának és hazafiságának pislogó mécsesét és ha ez szívünkben lelkünkben fényesen lobog: hitünket és hazánkat a pokol kapui sem dönthetik meg.

ÜJDONSAGOK.

Székesfehérvár, nov. 22.

Zászlószentelő püspök.

— A Ráckevei Katholikus Kör ünnepe. —

(*Saját tudósításunk.*) Felejthetetlen ünneppé tette a Ráckevei Katholikus Kör vasárnapi zászlószentelést *Prohászka* Ottokár dr. püspök megjelensége.

Az apostoli egyszerűségű főpásztor minden ünnepeketes kizárásával óhajtott hivatkozni.

De a szeretet, mely a nagy püspököt minden útjában kíséri, itt sem maradt el. A Katholikus Kör választmány *Fürész* József plebánossal, a kör elnökével élén fogadta a vasutnál az érkező főpásztort, s hosszú kocsisorban, hivat-

quato Tasso eposzát magyar fordításban kiadhatta. Orczy Tekla bárónővel, ki 1808-ban ritka szépen díszített és gyönyörűen irt makönyvét nyujtotta át neki, sokáig elbeszélgetett magyarul, magyar irodalmi dolgokról s örömet fejezte ki, hogy ily díszes makönyv már magyar nyelven is megjelenhetett. Göndöcs Benedek apátnak, Simon Péter tanárnak és másoknak gyémántgyűrűt, Konkoly-Thege Miklós csillagáznak mellűt küldött műveikért. Nem ritkán beállt az előfizetők sorába. A báró Jósika Kálmán és Asbóth János szerkesztésében 1869-ben megindult *Ungarische Monatshefte* c. folyóiratnak ő volt egyik legelső előfizetője; 1876-ban a Petőfi-társaság Lapjára is ő fizetett elő legelsőben. Hosszu azoknak a magyar szépirodalmi és politikai lapoknak és folyóiratoknak a sora, melyeket járatt, s melyekből a legérdekesebb cikkeket majd maga olvasta, majd Ferenczy Idával felolvastatta magának. A felolvasást rendszeresen élénk eszmecsere követte. Ennek a szellemi szórakozásnak volt szentelve a délelőtti és esti órák egy része.

Megtörtént az is, hogy a neki felajánlott könyvet visszautasította. Bartakovics Jolánta 1870-ben egy kötet francia költeménnyel akarta hódolatát kifejezni, a királyné azonban a beügyminiszter s a fővárosi hatóság útján tudtára adatta, hogy nem fogad el oly munkát, melyben egy magyar hölgy a magyar királynét idegen nyelven akarja kitüntetni. Ennek hallatára jogosan sóhajtottunk fel az életiróval: Mikor lesz nekünk még egy ilyen magyar királynénk?!

csoportosulása között, kísértc a plebániára. Onnét indult a püspök a templomba, hogy a szentmise után, melyet ő mutatott be, felszentelje a Katholikus Kör lobogóját.

A templomi ünnepség fénypontja *Prohászka* Ottokár szent beszéde volt. Mise előtt feiment a szószerke s a tulzsufoit templomi közönség feszült figyelmé mellett hirdette a krisztusi öntudatot, mely egyedül képes győzelemre vinni azt a zászlót, melyre az evangélium örök igazságai vannak ragyogó betűkkel felírva. Csak a krisztusi öntudattól áthatott lelkek tudják lobogtatni a zászlót, csak az ily öntudatos lelkek lesznek oszlopok, templomok, oltárok, mert bennük lakik a Krisztus. Egyetértésre, összetartásra hívja fel az apostoli lelkű főpásztor szeretett hivat, felszólítja őket, hogy nyissák meg lelkeiket az Isten kegyelmé előtt, mely zugva csap le a keresztről, arról a keresztről, melyet Krisztus az élet fájának, győzelmi lobogójának és nem akasztófának tartott, az a keresztes volt a világ ekrje, mellyel az Üdvözítő fölszántotta a világot. A Szentleket hívja le hallgatói szívébe, az gyujtsa lángra lelkeiket krisztusi szeretetre, hogy el ne fonyadjanak az élet viharai között.

A szentmise végétével a püspök felszentelte a Katholikus Kör zászlaját, melynek rudjába beverte az első zászlószöveget. Utána *Lipthay* Sándorné zászlóanya, *Fürész* József (Inök és *Grassl* Hugó uradalmi főtiszt verték be szöveiket a zászló rudjába.

A templomi ünnepély után a plebániára ment a püspök, hol a papság, iskolaszék és a Kör választmányának küldöttségét fogadta s midegyikhez lelkes, buzdító szavakat intézett.

Fürész József esperes-plebános fényes teretű ebédet adott a főpásztor tiszteletére, melyen a kerületi papság, *Grassl* Hugó főtiszt és *Lipthay* Sándor országgyűlési képviselő volt jelen. Az ebéd alatt *Lipthay* Sándor, a kerület képviselője köszöntötte fel a püspököt lendületes beszédben. Örömet fejezte ki, hogy alkalma van üdvözölni a szent életű, tudományos püspököt s biztosította, hogy a keresztény restauráció munkájában nála is hű fegyvertársra talál. *Prohászka* püspök megköszönte az üdvözlést, örvend, hogy mindenütt talál lelke, buzgó férfiakra, akik e társadalmi élet minden terén fáradhatatlanul küzdenek a keresztény szellem diadalra jutásában.

Délután a Katholikus Kör ünnepélyén volt jelen a püspök. *Fürész* József megnyitotta az ünnepélyt. Örömmel üdvözli az egyházmegye főpásztort, ki nemcsak bérmálás alkalmával, de más alkalommal is megjelenik hivat között, hogy őket megismerje, buzdítsa és lelkesítse, hogy szívükbe átültesse az evangélium magvát.

Majd *S.berstény* József káplán szavalta el tüzzel és lelkesedéssel Szentiványi Károly alkalmi költeményét, melynek eszméit és nagyratörő, magvas gondolatait tapsal honorálta a díszes publikum. Utána *Krasztina* Lajos segédelektész a kör titkára szölitotta fel a kör tagjait kitaró munkára a keresztény Magyarország érdekében. Az iskolás gyermekek közül Bori Magda kedves üdvözlő beszédben kérte a főpásztort, fogadj szívébe az iskolagyermek kis seregét. *Prohászka* Ottokár emelkedett fel szólásra s biztosította az ünnepélyre egybegyűlt tagokat, hogy velük érez, velük akar munkálkodni, hogy nem akar elzárkózni középkori paloták termibe, nem akar elzárkózni áthatatlan felhők közé, hanem hivat között akar maradni, hogy vezesse őket azon az uton, mely a keresztény társadalom épületéhez vezet.

Az éljenzés és taps lecsillapultával *Fürész* József esperes-plebános, a kör elnöke, megindult hangon mondott köszönetet a főpásztornak s a kör tagjai nevében azon óhaját fejezte ki, hogy tegye lehetővé, hogy még több alkalommal üdvözölhessék körükben apostoli lelkű atyjukat.

Este a kör tagjai társasácorát rendeztek s lelkes, vig hangulatban zárták be a zászlószentelési ünnepet.

Hétfőn a közeles plebániákon hospitált a püspök, aki tudvalegőleg még az nap vissza is utazott székvárosába.

— (Uj kamarai szállító.) *Lichtenscin* Alajosné hercegné *Erzsébet* Amália királyi hercegnő a *Vaimár* Ferenc cégnek a kamarai szállítói címet adományozta. A *Vaimár*-cég 54 év óta áll fenn és mint keresztény, szolid cég, megérdemli a kitüntetését.

— (Püspök és főispán.) *Sárosról* írják nekünk: Ismeretes, hogy *Prohászka Ottokár* dr. megyéspüspök és *Széchenyi Viktor gróf* főispán szinte sorra látogatják a megyebeli községeket. Közlebről Sárosdon voltak. Megnézték a szépen restaurált templomot, plebiániát. Meglátogatták az iskolát, hol a tanulók értelmes, szabatos feleleteikkel nagyon meg voltak elégedve. Felkeresték aztán a tanítókat, jegyzőt, bírót szerény otthonukban, magukkal hozva szívéllyességet, lekötélvező modort, barátságot, a nagy intelligenciát jellemző szerénységet. A nép igazi vezetőinek egy-egy ilyen látogatása sokáig emlékezetes marad a falu világában.

— (Ruhakiosztás.) Az ev. ref. és a jótékony nőegyletek, hétfőn, szent Erzsébet napján, illetőleg szerdán tartották ünnepélyeiket, a melyeken több mint száz szegény gyermeket ruháztak fel jó meleg téli ruhával. Az ev. ref. nőegylet 76, a jótékony nőegylet 48 gyermeket részesített alkalmas adományokkal. Mindkét helyen városunk intelligenciájának több tagja vett részt. Az utóbbinál *Czapary László* dr. iskolaszekci elnök szép beszéddel köszöntö meg a jó szívek adományait, a melyre *Szigény M. Julia* elnök válaszolt az ő megszokott választékos modorában. Sok, nagyon sok lélekemlést találtunk a két ünnepélyen s valóban nem tudjuk eléggé helyeselni a nőegyletek eljárását, a melyek midőn jó cselekednek, egyuttal a hála és szeretet érzelmét igyekeznek felkelteni azok iránt a nemes jó szívek iránt, a melyek sem költséget, sem fáradságot nem kímélnek, midőn a jótévesről van szó.

— (Házasság.) *Szalay Károly* a Fejérmegyei Takarékpénztár tisztviselője na esküdtöt örök hűséget *Schleicher Mariskának*, *Schleicher József* műkertész leányának.

— (Gazdasági ismétlő iskola.) Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága július havi közgyűlésén elhatározta, hogy 9 hold területen egy szaktanár vezetésével gazdasági ismétlő iskolát létesít. A határozatot a beltügyminiszter jóváhagyta.

— (Katalinbál.) A *Rákveczi Katolikus Kör* e hó 20-án, vasárnap saját pénztára javára Katalinbált rendez.

(Párbeszéd.) A: Az ortodox zsidók rettenetesen haragudnak Berndorfer Edelre, a miért egy esztendőig szalomnászittal traktálta őket, a mint hallatszék cserem alá is akarják vetni.

B: Ezt ugyan legkevésbé sem eszálthatja az ember, különösen ha az ortodox zsidók lozsi módjára gondol. Az ortodox zsidó ugyanis ha húst vesz, előbb egy óráig vízbe áztatja, hogy megszabadítsa az átkozott trélliségtől. Azután két óra hosszat sóban tartja és csak azután főzi, vagy süti meg.

A: Persze hogy kellemetlen ezután elgondolni, hogy a só hamisítatlan disznó szalomnájából szopta le magát.

B: Nem is mer ám mostanában egyetlen ortodox zsidó se meghalni.

A: Miért?

B: Azért mert ha a másvilágra kerül s a paradicsom kapujánál megérzik, hogy a lelkének szalomna szaga van s rögtön s pokolba taszítják le.

— (Gyilkosság véletlenségéből.) *Bogár Lajos* a Kápolnásnyekhez tartozó Nádasdűpuztan urodalmi kovácsinas jó barátságban volt *Hippik József* urodalmi telenes bojtárral. Hippik tegnap előtt este felkereste Bogárt, akivel a segédszobában hosszabban elbeszélgetett, amikor az egyik segéd ágán egy vadászfegyvert pillantott meg. Hippik kezébe vette a fegyvert, játszadozni kezdett vele, majd pedig egy töltényt is helyezett a csőbe. A bahrálgatás közben a fegyver elcsúszt és a szemközti áll Bogár fején felte. Bogár össze esett és pár percnyi kínlás után meghalt. Hippik megijedve tettől elmenekült és így a lövés zajára a cselédszobába sietők azt hitték, hogy a fiút valaki bosszúból lőtte. *Sárkány Ferenc* vizsgálóbíró a vett értesítés után nyomban kiszállt a helyszínre. Hippik önként jelentkezett a vizsgálóbírónál és elmondotta az eset részleteit. Miután a véletlen szerencsétlenség beigazolást nyert, Hippik Józsefet a vizsgálóbíró nem tartóztatta le.

— (Betörési kísérlet.) Városunk közbiztonságát nap-nap után veszélyeztető kőborcigányok tegnapelőtt este a Temető-soron kísérletet megbetört. *Leopold Adolf* fűszerkereskedő üzletébe akartak behatolni és már ki is emelték a falból az üzletelhelyiség ablakát. Az okozott zajra azonban Leopold felébredt, lármát csapott, mire a betörők elmenekültek. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére.

— (A revolver.) *Hamar József* és *Hamar János* iszkaszertgyörgyi lakosoknak közös házuk van. A kényszerült együttlét a két Hamart, akik unokatestvérek, elkeseredett ellenségeké tette. A perlekedésnek, sőt az utóbbi időben a tetlegességek is napirenden voltak. A napokban újból összeszóalkoztak. *Hamar József* a perlekedés után kiment szülőjébe, ahonnan csak az éjjeli órákban tért vissza. Amint elhaladt *Hamar János* lakása előtt, annak összes ablakait beverte. *Hamar János* revolverrel kilőtt az ablakon és az ablakverdeső rokont arcán súlyosan megszebesítette. A nyomozás ez ügyben megindult.

— (Pincefeltérés.) *Grünfeld Adolf* lovasberényi lakos jánoshegyi szőlőjét a napokban feltörték és nagyobb mennyiségű bort elloptak. A károsult feljelentésére a csendőrség megindította a nyomozást és a tettest *Grünfeld* családja *Szili József* személyében ellopta. Szili a lopott bort eladta.

— (Rendőri hírek.) *Körházból a hörtönbe.* Ugyancsak gondos részletezéssel megirtuk annak idején, hogy *Bellesics Nándor* ügyességét a gazdaja karára elkövetett sikkasztás után, amikor a csendőrök letartóztatták, föfelőtte magát. Bellesics, aki könnyebb sérülést szenvedett, ma bocsátották el gyógyultan a Szent György-körházból. A sikkasztót a rendőrség letartóztatta.

— (Elfogott tolvaj.) *Tóth Imre* 24 éves rovtomultu betörő özv. *Bauer Józsefetől* 204 koronát lopott és megszökött Szekesfehérvárról. A veszedelmes embert a budapesti rendőrség tegnap letartóztatta.

— (Tüzzálló (samotteval) betettél kifalozott kintű kályhák nagy választékban kaphatók *Márkus Simon* özv. és fia cégnél, *Jókai-utca 16.*

Szigeti és Társa fényképészeti és festészeti műintézet Székesfehérvár, Kossuth-utca 9. sz. Nagytákosok bármely kis fénykép vagy természet után aquarell, platin, vagy olaj kiterítelen. Elsőrangú munkáért szavatol Szigeti és Társa.

Megvételre keresték egy jókarban levő harmonium. Ajánlatokat kérjük lapunk főszerkesztőjéhez intézni.

FA-SZOBRASZ. Mindennemű fa-szobrászati munkát — különféle stílus — elvállalok. Képeket faragok antik-utánzattal jutányos áron pontosan készítek. A közönség és az iparos urak támogatását kérem. *PEŐTŐ GNAC, Székesfehérvár, Vásár-tér 12. szám.*

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A szini szezon kezdetén.

Thespis kordéja már gördül a homokos, zsiros Kiskunsághól a cammogó, öreg város tele, amelyben valaha királyi koronák ragyogtak. Az idén *Szalkai Lajos* társulat hozza az alkalmasat. Már nyílnak a kapuk a sokat emlegetett Thalia szentny helyi csarnokában s a jelentőségteljes deszkák varjak a színpadok könnyű nevet, így aztán — persze csak tonakjában — visszajár a mult s újra királyokat láthat a város, a lámpák előtt, Beóciából és királyfiakat a kódós Albionból. Szép sorjában jönnek a bohókás fiúk s a föllbbent kárpit alatt egymásután vonulnak, el egy király, egy pásztor és ismét egy király, egy cigány. Mindez kedves dolog s a jó hazból való nyajtas olvasó időközönként szívesen betűzgeti, mintha egészen újszerű volna.

Azonban. Igen, itt megint az a bizonyos kellemetlen azonban következik. Mert a kedélyes színpadi, mesebeli királyok mókáin szívesen derülünk ugyan, sőt — mi tagadás benne — papírra nem való tilos, csiklandos gondolatok fürge

manói cibálják nem egyszer agysejtjeinket, mikor például a legutóbbi időben a Bakonyi-Kacsóh cég produkálta ügyefogyott „szegény király” — gyá helyesen így „szegény király, király” — gyá multalankodik a maga francia miliójében; de már az ellen mégis csak tiltakozni kell, hogy magyar királyt, hozzá még a hazai história oly ragyogó nimbusz alakját a színpadon, ahogy a *Rab Mátyás*ban teszik.

Szalkai a színpad régi bahunához hiven — illik is ezeket respektálni — ügyesen kikerülte a kritikus színházi napot, a hétfőt s keddre teszi a megnyitó előadást. Amit azonban épített a vámon, lerontja a réven, amikor épen a *Rab Mátyás* vette bemutatkozónak. A direktor nyilván a Nép-színház telt esteire és telt kasszára gondol. Az analógia azonban rossz, mert amit a számtanban is csak egymemű mennyiségeket adhatunk össze, úgy az egyik provinciális város színházi életét szintén egy másik provinciális városéval kell összehasonlítani, ha közös vonásokat akarunk találni. Ha ezt az eljárást követi vala Szalkai, bizonytalansággal, hogy majdnem a számtanunkban, *Győrött épen most bukott meg a — Rab Mátyás.*

Nem szeretjük az izetlenkedést s most is bennünket érint legellenszenvesebben, hogy a repertoárnak ez a diszsonáns bevezetőakkordja ilyen esipós megrávasi kalandot provokált ki belőlünk.

A társulatról nincs módunkban előzetes véleményt mondani. Higyük és várjuk az adott körülmények között a legjobbat.

Meg kell még jegyeznünk, hogy repertoár tekintetében a beharangozó plakát a fővárosi újdonságokra utaló elasztikus kijelentésen kívül egyéb részlettel meg nem szolgál.

Műgonddal összeválogatott tisztességes műsor, jó színpadi erők: virágzó szezon teremthetnek pedig s szolgálatot tehettek nemcsak a pénztárnak, hanem a város többrendbeli kulturális foglalkozásban szenvedő társadalmának is. — *ey.*

Az előleges színjelentést ma plakátirozák varosszerte. *Szalkai Lajos* színtársulata december 4-én kezdi meg a szezon, a *Rab Mátyás* nagy operett előadásával.

A társulat névsora a következő: I. Műszaki személyzet: *Szalkai Lajos* igazgató, főrendező, *Bérczy Jenő* titkár, igazgatói megbízott, *Déri Béla* rendező, *Szalkai Lajosné* pénztárosnő, *Tombor Aladár* karnagy, *Szabolcsi Ignac* ügyelő, *Kádár György* szabó foruhatáros, *Csonót Lajos* szertáros 4 segéddel, *Fehér Győző* szereposztó, *Nagy Géza* díszmester, 8 díszítő.

II. *Előadó személyzet:* *Tábori Frida* szubrette primadonna, *Dénes Ella* koloratúr énekesnő, *Belezny Margit* énekesnő, *Déri Giza* énekesnő, *Fekete Irén* naiva és tancsnő, *Gerőfi Ilona* hűsöd és szende, *Tombor Aladár* drámai anya, *Fekete Ilona* komika. — *Kovács Juczi*, *Déry Béláné*, *Madarassy Berta*, *Katona Terka*, *Szabó Hortenzia*, *Bátori Béláné*, *Nagy Ella*, *Fekete Rózsika*, *Hérics Ottó*, *Derengi Olga* kar- és segédzenészek.

Szalkai Lajos jellemkomikus, *Déri Béla* bonvivant és szerelmes, *Gyárfás Ödön* baritonista, *Vajda Dező* baritonista, *Szántó János* tenorénekes, *Bátori Béla* komikus, *Bérczy Jenő* komikus, *Szigethy Bandi* énekes naturburs, *Magas Béla* szerelmes, *Balázs Bálint* segéd énekes. — *Szabolcsi Ignac*, *Hérics Ottó*, *Erőskövi István*, *Kendi Andor*, *Vétes Sándor*, *Gonda Lajos*, *Asztalos Imre*, *Békési Vilmos* kar- és segédzenészek.

* **Zongorahangverseny.** *Novák József* december hó 2-an delután 5 órakor a főgimnázium dísztermében hangversenyt rendez. A hangversenyen a város jönevű zenészei közül: *Pichler Annuska* kisasszony, *Frycsay Richard*, *Tomni Béla* és *Hernann* Ede urak működnek közre. A gazdag műsorból kiemelendő: a *Paganini* „Campanella” valamint a „Török tánc” Lisztől, továbbá a *feketebellentyűs koncert-elő* *Chopin*től, *Moszkovsky* „Eteincelles”-je, *Bethoven* d moll Szonátája és *Rubinstein* Magyar ábrándja. Ugy a hangverseny mint *Pichler Annus* énekszámai iránt általános az érdeklődés. Belépő jegyek *Schmelzer Jákó* kereskedésében előre válthatók.

Felölös szerkesztő: **Dr. HELVEY LAJOS.**